

Sadəcə ANAM

**TORPAQMI ANASIZ QALMASIN DEYƏ,
TORPAĞIN QOYNUNA KÖÇÜR ANALAR?!.**

Hüseyn Arif.

"May ayı ailəmiz, qohum-əqrabamız üçün hüzn-lü aydır. Biz bu ayda iki əzizimizi - anamı və atamı itirmişik. 2007-ci il mayın 3-də bu fani dünyanı tərk edən atam 1998-ci il mayın 7-də haqq dünyasına səfər edən anamla doqquz illik ayrılıqdan sonra yenidən qovuşdu. Vüsalınız mübarək, əzizlərimiz!"

"Atamın portret cizgiləri" yazısından.

"Cənnət Anaların ayaqları altındadır" ifadəsinin sahibi Məhəmməd peyğəmbərin 1388 il əvvəl dedi-yi bir cümlənin hikmətinin gücünə baxın. "Məni səcdəsinə gətirənin, qoynunda gül kimi bitirənin" (Məmməd Araz) yoxluğu acı reallıq olsa belə, cəhənnəm bərabərdir. Bu acı reallığı - Anamızın fiziki yoxluğunu 20 ildir yaşayırıq. Cəmi 65 il ömür sürən nakam Anam doyunca sevincli günlər yaşaya bilmədi. Gözünün işığı, dünyasının ən şirin varlığı ilk nəvəsinin - Vəfanın toyunu görmək qisməti deyilmiş arzuları ürəyində qalan Anamın. Şair Tofiq Bayram məşhur "Vağzalı çalınır" şeirində yazırdı:

**"Dünyada hər Ana öz Anam kimi,
Bircə toy-düyündə ağlayaydı kaş..."**

Anam, sənin o nurlu gözlərində iki qızını köçür-düyün, üç gəlin gətirdiyin zaman sevincdən yaranan göz yaşlarını gördük. Amma nəvə nübarının toyundakı göz yaşları, nazlı-nazlı süzmək Sənə qismət olmadı, Ana. O toy günündə elə hey gözlərim Sizi axtarırdı - haqq dünyasına qovuşmuş Anamı və xəstəliyinə görə toyda iştirak edə bilməyən Atamı. Ürəyimdəki bu misralar anaya oğul laylası sızlayırdı:

**Ömür qısa - üçdü, beşdi,
Anasıza həyat heçdi.
Qismət buymuş, sənsiz keçdi
Nəvə toyu, anam, laylay...**

Bir də o dünyadan nakam nənənin nəvəsinə təbrikini bütün toy boyu eşidirdim:

**Əbədi evimdə - torpaq qoynunda,
Baş açmadım tale quran oyundan.**

**Qismətim olmadı nəvə toyunda
Qol açıb oynamaq, toyun mübarək!**

Və bir də xəstə yatağındakı qürurlu babanın nəvəyə öyüdünü:

**Əzəldən yaranıb bu dünya gidi,
Sözüm yaddaşında qalsın əbədi.
Canlının xisləti müsbət, mənfidi,
İnsanlığ müsbətdi, müsbəti qoru...**

Altı körpə övladını ömür-gün yoldaşının ümidi-nə qoyub Böyük Vətən müharibəsinə gedən Şaban babamın o gedər-gəlməz yollardan heç "qara kağız"ı da gəlmədi. Ailənin üçüncü övladı anam Müslümətin onda cəmi səkkiz yaş vaxtıydı. Xanım-xatun Tükəzban nənəm bir əlində köz, bir əlində su üç oğlan və üç qızı ləyaqətlə böyüdü. Bax, ona görə bir də təkrar edirəm: "Cənnət Anaların ayaqları altındadır."

Övlad üçün Anadan müqəddəs varlıq tanımıram. Sən mənim ürək sirdaşım idin, Ana. Bircə baxışım-dan anlayardın məni. Hamıdan gizli sirlərimi Sənə danışardım. Sənə könlümdəki ağrıları, acıları danışanda yüngülləşərdim. Simandakı təbəssüm ən şirin dərmanım idi...

Sənin geniş, işıqlı ürəyində o qədər nur vardı ki, biz həmin nurun içində böyüdük. Sinədəftər idin, nə qədər bayatı, şeir vardı sinəndə, Ana. Səsin qəlbimizi ovsunlayan həzin musiqi idi. R.Həmzətov yazırdı ki, dünyada yalnız üç nəğmə mövcuddur: birincisi, ana laylası, ikincisi, ana nəğməsi, üçüncüsü, bütün qalan nəğmələr.

Şair Z.Vəfa yazırdı:

**...Nəslin əlifbası Anadır, Ana!
...Dünyanın paytaxtı Ana qəlbidir,
Dünyanın ilk himni - Ana laylası...**

Ana ürəyi hər an övladın yanındadır, deyiblər. Ailəmizin sonbeşiyi Rəcəbi Sovet dönəmində Əfqanıstana hərbi xidmətə yola salanda Anamdan gizlətməmişdik. Rusiyada hərbi xidmətdədir, demişdik. Üç-dörd ay keçəndən sonra nigaran Ana ürəyi instinktdənmi, nə isə başqa duyğudanmi şübhələnmişdi. Yaxud əsgər məktubunun üstündəki ünvan-danmi, bilmirəm. Axırda məsələni olduğu kimi ona

söylədik. Anam iki il hər gün Əfqanıstandan gələn xəbərlərin daimi izləyicisi oldu. Hər namazında Anamın duaları, nigarançılığı, ürəyində çəkdiyi, bizə bildirmədiyi əzablar qardaşımı odun-alovun içərisindən sağ-salamat Vətənə qayıtardı. Anam bütün əsgərlərin Anası idi... Tahir Talıblı bir şeirində dedi ki:

**Ana qurban olar oğlundan ötrü,
Bütün bir ölkənin əsgərlərinə...**

Hər bir övlad valideynlərin münbit genlərinin daşıyıcısıdır. Atamızın bizə mirası mərdlik, vüqar, sözü bütövlük, kişilik məktəbi idi. Anamızdan isə mərhəmət, səxavət, mülayimlik, söz demək istedadı qalıb.

Bacım Tamella Həmidqızı yazır:

-Anam bayatı kimi idi; mənalı, təbii və saf. Özü özündən utanan əsilzadə xanımdı. Atam hər içəri girəndə Anam ayağa qalxardı, bizi də belə tərbiyə etmişdi. Onsuz kəndin xeyir-şəri dadsız-duzsuz olardı. Dünyasını dəyişəndən sonra onun torpağı tutiyyədir, deyirlər.

Anam ədəbiyyatı gözəl bilirdi. Bədahətən şeirlər qoşardı, türkülər oxuyardı. Səkkiz qəbul imtahanının hamısından "əla" qiymət alıb, Zaqataladakı pedaqoji darülfünuna qəbul olunmuşdu. Anamın portreti dolğun bir əsər kimi gözümüzün önündədir, nəfəsimiz tək hər an bizimlədir. Ruhumuzun sənətkarıdır, müqəddəs anamız...

"Gözəl qadın səhər tezdən başlayaraq səlqi və nazlı olmalıdır, təsərrüfat işləri görəndə də zibilin içərisindəki təzə pul kimi parıldamalıdır," (Jül Renar "Gündəlik"dən). Biz Anamı heç vaxt səlqi görməmişik...

Biz anamızın sonsuz nəğməsi idik, anamız da bizim özəl eşqimiz...

Yaşımız arasında böyük fərq olsa da dostluq etdiyim, alicənablıq öyrəndiyim şair, yazıçı Gəray Fəzli deyirdi ki:

**Atam yüz gözəldən seçsə də onu,
Seçməyib sevdiyim Anamdır, Anam.**

Vaxtsız dünyasını dəyişən şair Vaqif İbrahim Anamı insan göyərdən müqəddəs canlı torpağa bənzədirdi.

Biz belə torpağın meyvələriyikmi? Kaş adına layiq olaq, Ana!..

Şair Məmməd Murada görə Ana göz işığı, can sırdaşdır. Həm də:

**Namuslu kişinin müqəddəs adı,
İsmətli qadına sinə daşıdır...**

Namus və ismət qoşalaşanda bəşər övladı bütövləşir...

Anamı da atam kimi acgöz, çağdaş dövrün Əzrayılı xərçəng vaxtsız apardı. Arzularının çiçək-ləndiyi, əmin-arxayın, gözəl ömür sürəcəyi vaxt.

Şair Vahid Əziz anasıyla yuxuda söhbətində anasına gileylənir ki:

**Nahaq bu dünyaya arxayın oldun,
Bu zalım el bil it oğlu idi!
Bu dünya əmanət saxlaya bilmir!..**

Mərhum şair Şahmar Əkbərzadə deyirdi ki,

**Ana söyləmişdi Anam torpağa,
Anam Anasına qovuşub daha...**

Anam Anasına çox tez qovuşdu. Ona görə də bu torpaq Ana torpaqdı. Müqəddəsdə, əzizdi. Torpağı qoruyaq ki, Anaların ruhu Ana torpaqda şad olsun...

Ş.Əkbərzadə deyirdi ki, laylay öyrədərmiş oğulla ölüm.

Bu da mənim anama laylamdı:

**Ruhun evdə-eşiyində,
Dayanmışıq keşiyində.
Ana torpaq beşiyində
Rahat uyu, anam, laylay.**

**VAQİF OSMANOV
07. 05. 2018**